

עין משפט
גַּר מִצֹּהַ

כַּח א מִי פִּיָּה מַלְאָ
אִסּוּר מִנֶּחֱסֵי־אֵלִיָּהּ:
כַּבּ כ מִי פִּיָּה מַלְאָ
בְּטוֹרוֹת הַלֵּלִים:

תורה אור השלם

1. רק בבל אהו נפשך תזבח ואבלת בשר כברכת יי אלהיך אשר נתן לך בבל שְׁעָרֶיךָ הִקְטַמּוּ וְהִשְׁחָדוּ יִאכְלֶנּוּ בִצְבִי וְכָאֵלִי:

דברים יב טו
וְאִם זָבַח שְׁלָמִים קָרְבָּנוּ אִם מִן הַבָּקָר הוּא מִקְרִיב אִם זָבָד אִם נֶגְדָה תִּמְנִים יִקְרִיבוּ לִפְנֵי יי:

ויקרא ג א
בשְׁעָרֶיךָ תֵּאֱכָלֶנּוּ וְהִשְׁחָדוּ וְהִשְׁחָדוּ יִקְרִי בִצְבִי וְכָאֵלִי:
דברים יט כב
אך בבור אֲשֶׁר יִבְכַּר לָךְ בְּבִתְּמָהּ לֹא יִקְדֵּשׁ אִישׁ אֹתוֹ אִם שׂוּר אִם שָׂה לָךְ וּקְרָא כו כז

שיטה מקובצת

א ונקבה לרבות התמורה. וחקקה ו' ברוך אימא אם זכר אם נקבה למטע טמטום ואנדוניגוס וגם לקמן בפ' אלו מומין דרש ליה הכי והתם בפ' אלו קדשים דרודש תמורת ולדות מקרא דרק קדשיך אשר זכר ופריך אם זכר אם נקבה ליל לירדש טמטום וי"ל דהתרי כתיבי חרא כנאן וחדא בבקר ומיהו קשה ל' היאך הוא דרודש מנקבות לרבות התמורה והלא אינו מיותר דאי שתיק מנקבה לא דרש מלזכר ולד אלא אימא זכר ממש כמו איש ועולה ואע"י כטבת זכר ונקבה זכי צאן וילמא אם בקר גזית הכתוב זכר דוקא וי"ל דאין זה סברא שיהיה חילוק בקר מצאן בשלמים. מיהו אמתי קשה ו' ברוך ולמה ליה להקבה ולנקבה לרבות התמורה ת"ל מהוא ותמורתו יהיה קדש דמשמע הקרבה ות' לו ר"י דהוה ילפינן מכבויר ומשער התמורתן לא קרבה והוה אמנא תמורת שאר קדשים נמי לא קריבי ואת' דהכיב מצנין למימר דשרא קדשים לא קריב והא קריב כתיב ותמורתו יהיה קדש כנאן אתוקם וי"ל לענין דיהיה קדוש דירעו ויפלו דמיון לגרבה קמ"ל קרא דנקבה לרבות התמורה דקריב:

תוס' חיצוניות: א פס זכר לרבות ולד בעלי מומין זכר. וא"ת למ"ד דוולדות קדשים כבעי אמן הם קדושים קדשים לא קדש ליקרב וי"ל דלא אמרינן בעמי אמן הם קדושים אלא כשהאם תמימה וכן הולדות אבל כאן שהאם בעלת מום ועומד לפדות לא מהניא ולולדות להקדשים כבעי אמן וי"ל דקרבן לזה פיר' רש"י דיל דאפי' איכא חרתי לריעותא דאמותן הוו בעלי מומין וכו'. תוס' חיצוניות: אסורין עד שפדו קס"ד דמקדש: להו למזבח ואח"כ פדוהו ומשום הכי פדיו למימר דבני פריה נינהו (קס"ד) דמקדש להו ומשני סמוך פירוש קודם פדיונן ופריך והא תמימים אינן נפדין) אלא סמוך לפדיונן אמן מתפסים לשם אותו זבח והשתא חז עלייהו קדושה דאכתי לא נדחית קדושה

אמן ואח"כ ממתין עד שיזום ופודן והקשה ח"ר אלהנן דאטו יש לו להתפסין בקדושה כדי להקל מעליה ולהפקיעה מקדושהת דהא כיון דמתחלה לא היה יכול לפדותן [היאך יכול לפדותן] ע"י תוספת קדוש ואת וצ"ק לו דהא אז הם קדושים ואין קדושה חלה על קדש' לכן נראה שנתעבר חולין גמורין מן התורה וצריך להתפסין לאחר שתפדה אפו מיד והתחמירו עליו חכמים להתפסין קודם לפדיונן לאחר שהפקיעה קדוש' א' דאם היה ממתין לאחר שתפדה אמן כיון שיצאו לחולין לא היה ראוי להקדישן עוד ועוד שגם הוא לא היה כ"כ רוצה להתפסין כיון שנתקעו כבר מקדושה והם חולין גמורים. תוס' חיצוניות: א ג"א בכל הספרים כ"י וקרא יתירה הוא דהא כתיב התם ברוקחן גופיה קרא אחרינא זכר ונקבה תמים יקריבונו ות למח וכו': א לא אלימי למתפס וכו'. בכל הספרים כ"י שביד א נמצא חז הלוש וכן הלשון כ"י שביד לא אלימי למיתפס פדיונן בקדושת' כדי שיצאו הן לחולין סמוך לפדיונן קודם פדיונן משט מתפסין לשם אותו זבח שיהיה אמו דחייאל קדושה דעריין לא נדחית אמתם ע"י פרייה והרר ממתין עד שיזוממו ופריך להו וא"ת למ"ד ולדות קדשים בהוויתין הם קדושים הא כבעי אמן חולין גמורין למח יש באלו הולדות קדושה גמורה כיון שלא נולדו אלא לאחר פדיון חוליל לאקטיוו לצבי ואיל והי"ל למספקינהו וי"ל כיון דלאחר פדיונן יש קדושה ליאסר בגיזה וגם נתעברו לפני פדיונן לא היו חולין גמורין והא דמקש' לצבי ואיל היינו נתעבר ונולד לאחר פדיון אע"י שיש בהם איסור גיזה אבל הכא נתעברו לפני פדיונן אהני קדושה שאסור בגיזה לאחר פדיון להקדיש הולדות כשנוגדה. תוס' חיצוניות:

מו:

איכא דאמרי סוצה ואכלת וכו'. מהכא מפיק גיזה וחלז דאסור ובשר אורחיה דקרא ולא דריש ואכלת לאספיקי כלגיס: **אלא דאיעצר לפני פדיונן ואיטיליד לאחר פדיונן.** הילכך אסירי וקדושה לית להו לא ליקרב ולא לדמיהן כדמפרש לקמן מה תהא עליהן: **הא לפני פדיונן.** נולדו מיקדש נמי קדשי: **מנא ה"מ.** דלפני פדיונן אס נולדו קדשי: **זכר לניצוט אס הולג.** גבי שלמים כתיב (ויקרא ג) **אס זכר אס נקבה תמים וקרא יתירא** הוא א דנישמוק קרא מיניה ומדלא קצע צה זכר דקצצע צעולה ממילא דנקצה נמי חזיא זכר ונקצה תו למח לי אס נקצה תמים וקרא יתירא הוא א דנישמוק קרא מיניה ומדלא קצע צה זכר דקצצע צעולה ממילא דנקצה נמי חזיא זכר ונקצה תו למח לי קשיא זכר לרצות ולד שלמים. ואי קשיא תיפוק ליה מאשאר יהיו לך(י) תריך תנאי היא איכא דמיימי לה מהכא ואיכא דמיימי לה מהכא והכי מפרש במסכת תמורה בפרק אלו קדשים (דף פ:): **ולד צעלי מומין.** ולד צהמה תמימה: **ולד צעלי מומין.** (וכולן) שקדס הקדשן את מומן: **אוסן ולדות שלאחר פדיונן.** נולדו ונתעברו קודם פדיונן מה תהא עליהם דהא לא חזו לא לגופו ולא לדמי כדמפרש רב הונא: **הנך נולדו לפני פדיונן מיפליג פליגי צו.** צהא דלאמרן לעיל אס זכר לרצות ולד צעלי מומין: **איכא למאן דאמר.** צמס' תמורה בפרק אלו קדשים (טס) קדשי ליקרב: **ואיכא למאן דאמר קדשי לרעיה.** עד שיוממו וימכרו ויפלו דמיהן לגרבה: **נוסון לניפס.** לאחר והס תמים צרעצ: **קדושה דחויא.** דלית צהו תרמי לריעותא חדא דאמותן צעלי מומין שגראו ועדמו ועוד דלאחר פדיונן נולדו והן עממן אין יכול להספסין לקדושה גמורה להקריב הואיל ואידמו תו לא מיחזו: א לא אלימי למיספס פדיונן. בקדושתן כדי שילאו הן לחולין שכבר ילאו קדושתן ט אגב פדיון דלאמן דהאי דאסורין גזיה צעלמא הוא דלקמןן אכל מדאורייתא עוצר יך אמו הוא ופסקה קדושתן ו לפדיון אמן דלאמרן לעיל גבי קדושת דמים דולגן מותר לאחר פדיונן קדושת הגוף נמי לא שגא דאין חילוק בין קדושת הגוף לקדושת דמים לענין פדיון אלא שזו כר"ך מוס וזה אין כר"ך מוס: **למימרא דגני פדייה נינאו.** צמתיא. כלומר דשיך למימר צה לשון פדייה קודם שימפסין צמתיא והא לא אלימי: **סמוך לפדיון אמן מספסין לשס אוסו וצח.** דהשתא חייאל עלייהו קדושה לעממן דחשביניהו ולא פקעה קדושמיהו על ידי פדיון אמן וממתין עד שיוממו ופריך להו: **וטעמא מאי.** אמר רב הונא מומתין

תמורת בעלי מומין אותן ולדות שלאחר פדיונן מה תהא עליהן לפני פדיונן מיפלג פליגי בהו איכא למאן דאמר קדשי ליקרב ואיכא למאן דאמר קדשי לרעיה דלאחר פדיונן מה תהא עליהן אמר רב הונא כונסן לכיפה והן מתין דהכי ליעביד ליקרביניהו ט מכח קדושה דחויא קאתו ליפרקינהו לא אלימי למיתפס פדיונן אמרי במערבא משמיה דרבי חנינא י סמוך לפדיונן מתפסין לשם אותו זבח סמוך לפדיונן למימרא דבני פדייה נינהו אלא אימא סמוך לפדיון אמן מתפסין לשם אותו זבח טעמא מאי אמר רבי לוי י גזירה שבמא יגדל מהן עדרים עדרים בעא מיניה רבינא מרב ששת מהו שמתפסין לכל זבח שירצה א"ל אין מתפסין מאי טעמא אמר ליה גמר בשערך ³ בשערך מבכור מה בכור אין מתפסין לכל זבח שירצה דכתיב ⁴ אך בכור אשר יבוכר לה' בבהמה וגו' לא יקדיש איש אותו אף הני אין מתפסין לכל זבח שירצה תניא בוותיה דרב ששת קדשים י שקדם מום קבוע להקדישן ונפדו חייבין בבכורה ובמתנות בין לפני פדיונן בין לאחר פדיונן הגזוז והעובד בהן אינו סופג את הארבעים בין לפני פדיונן בין לאחר פדיונן אין עושין תמורה ולפני פדיונן מועלין בהן ולאחר פדיונן אין מועלין בהן וולדותיהן חול ונפדין תמימים ומתפסין לכל זבח שירצה כללו של דבר הרי הן כחולין לכל דבריהם אין לך בהם אלא מצות י עלוי בלבד אבל קדם הקדישן את מומן או מום עובר להקדישן ולאחר מכאן נולד מום קבוע ונפדו פטורין מן הבכורה ומן המתנות בין לפני פדיונן בין לאחר פדיונן הגזוז והעובד בהן סופג את הארבעים ובין לפני פדיונן בין לאחר פדיונן עושין תמורה לפני פדיונן מועלין בהן ולאחר פדיונן אין מועלין בהן וולדותיהן קודש ואין גיפדין תמימין ואין מתפסין לכל זבח שירצה כללו של דבר הרי הן כהקדש לכל דבריהם ואין לך בהן אלא היתר אכילה בלבד כללו של דבר דרישא לאתווי שוחטן בחוג דפטור כללו של דבר דסיפא לאתווי

ולא מתקין להו כרבי חנינא: **אמר ר' לוי** גזרו כו'. אי אמרת איית להו תקנתא ולולדת אחי לגדל עדרים מפסולי המוקדשין דכי נפיל ציה מומא צהצמת קדשים לא פריך ליה (האי) ואמי למיכלניהו צלא פדיון אכל כי מפסדינן ולולדת ממחר לפדות את האס מיד כשיפול צה מום מפי רבי אליעזר ובתשובתו. ל"א צין למ"ד מומתין צין למ"ד מתפסין מאי טעמא אטרחוהו רבנן לשבקינהו צאסורייהו גזרה שמה יגדל עדרים עדרים שילדו גס אותן ולדות ולדות אחרים ואמי צהו לדי תקלה אכל לאחר שיפדס לא איכפת אס יולדין דוולד צבי ואיל נינהו. ל"א ועיקר מפי המורה וטעמא מאי אמתני' קא מהדר דמאי טעמא אסור אחר פדיון אמן הא פקע קדושמיהו צפדיון אמן כי היכי דפקעא גבי קדושת דמים דולגן מותר לאחר פדיון כדאמר לעיל גזירה שמה יגדל מפסולי המוקדשין שיפדו עדרים לצורך ו) דולדות הגולדים לאחר פדיון ואמי צהו לדי גיזה ועבודה אכל לעיל גבי קדם מומן להקדישן לא גזרינן משום מילתא דלא שכיחא היא דהא אמרינן במסכת תמורה (דף ו:): **המתפס צעלי מומין למזבח עובר צחמשה לאוין וצקס הקדשן למומן גופייהו דשריין דאיעבר ואימיליד לאחר פדיונן ולא גזרינן י** (דמילתא דלא שכיחא) **כיון דאסרת להנך דאיעצר לפני פדיונן לא אחי לדמיהו י: מהו שיספסין.** לאותן ולדות צבצמעי פסולי המוקדשין לאחו זבח שירצה: **אין מספסין.** אלא לאותו זבח: **צשעריך.** כתיב צבכור וכי יהיה צו מום וגו' צשעריך תאכלנו (דברים טו) וצפסולי המוקדשין כתיב אשר נתן לך צכל שערך (שס יצ): **אשר יצבור לא יקדיש איש אוסו.** אלמא לאו חל עליה שום קדושה אחריית: **ואין סופג אס הארבעים.** ואע"ג דאסירי בגיזה קודם פדייה לא לקי עליה דכי כתיב לא מגוז אקדשים גמורין כתיב ואיסורא מיהא איכא כשאר נהנה מן ההקדש: **צין לפני פדיון צין לאחר פדיון אין עושין סמור.** דטוב מעיקרו צעינן דפרישית לעיל: **לפני פדיון מועלין צהן.** דהא נהנה מן ההקדש דלא גרעי מקדשי צדק הצית: **וולדוסינן חולין.** אפילו נתעברו קודם פדיונן ונולדו אחר פדיונן: **ונפדין ממימים.** אס נתעברו וילדו קודם פדיונן: **אין לך צסס אלא מום עילוי צלנד.** שמעלין אותן צדמים: **ובין לפני פדיון ובין לאחר פדיון עושין סמור.** ולקמן [פג.] קאלמר דתמורה שלאחר פדיון מתה: **לאחר פדיון אין מועלין צהן.** דליתקוש לצבי ואיל אכל לענין גיזה לא דכתיב מזבח (דברים יצ) ולא גיזה [ע"א]: **וולדוסינן קודש.** אס נתעברו קודם פדיונן: **ואין מספסין לכל זבח שירצה.** והיינו דרב ששת: **לאתוי**

הלוקח עובר פרתו פרק שני בכורות

איכא דאמרי ¹ תזבח ואכלת ⁶ אין לך בהן ⁶) היתר אכילה אלא משעת זבוחה ואילך אבל פודין את הקדשים להאכילן לכלבים ⁷ (ה"ג דאמר): **וולדן** ⁸ וחלבן אסור לאחר פדיונן: **הכי רמי אימיא דאיעבר ואיטיליד לאחר פדיונן אמאי** ולד צבי ואיל נינהו אלא דאיעבר לפני פדיונן ואיטיליד לאחר פדיונן הא לפני פדיונן מיקדש נמי קדשי מנא הני מילי ⁹ דחתנו רבנן ² זכר לרבות את הולד ¹⁰ ונקבה לרבות את התמורה ואין לי אלא ולד תמימין ותמורת תמימים ולדי בעלי מומין ותמורת בעלי מומין מנין כשהוא אומר ¹¹ אם זכר לרבות ולד בעלי מומין אם נקבה לרבות

תמורת בעלי מומין אותן ולדות שלאחר פדיונן מה תהא עליהן לפני פדיונן מיפלג פליגי בהו איכא למאן דאמר קדשי ליקרב ואיכא למאן דאמר קדשי לרעיה דלאחר פדיונן מה תהא עליהן אמר רב הונא כונסן לכיפה והן מתין דהכי ליעביד ליקרביניהו ט מכח קדושה דחויא קאתו ליפרקינהו לא אלימי למיתפס פדיונן אמרי במערבא משמיה דרבי חנינא י סמוך לפדיונן מתפסין לשם אותו זבח סמוך לפדיונן למימרא דבני פדייה נינהו אלא אימא סמוך לפדיון אמן מתפסין לשם אותו זבח טעמא מאי אמר רבי לוי י גזירה שבמא יגדל מהן עדרים עדרים בעא מיניה רבינא מרב ששת מהו שמתפסין לכל זבח שירצה א"ל אין מתפסין מאי טעמא אמר ליה גמר בשערך ³ בשערך מבכור מה בכור אין מתפסין לכל זבח שירצה דכתיב ⁴ אך בכור אשר יבוכר לה' בבהמה וגו' לא יקדיש איש אותו אף הני אין מתפסין לכל זבח שירצה תניא בוותיה דרב ששת קדשים י שקדם מום קבוע להקדישן ונפדו חייבין בבכורה ובמתנות בין לפני פדיונן בין לאחר פדיונן הגזוז והעובד בהן אינו סופג את הארבעים בין לפני פדיונן בין לאחר פדיונן אין עושין תמורה ולפני פדיונן מועלין בהן ולאחר פדיונן אין מועלין בהן וולדותיהן חול ונפדין תמימים ומתפסין לכל זבח שירצה כללו של דבר הרי הן כחולין לכל דבריהם אין לך בהם אלא מצות י עלוי בלבד אבל קדם הקדישן את מומן או מום עובר להקדישן ולאחר מכאן נולד מום קבוע ונפדו פטורין מן הבכורה ומן המתנות בין לפני פדיונן בין לאחר פדיונן הגזוז והעובד בהן סופג את הארבעים ובין לפני פדיונן בין לאחר פדיונן עושין תמורה לפני פדיונן מועלין בהן ולאחר פדיונן אין מועלין בהן וולדותיהן קודש ואין גיפדין תמימין ואין מתפסין לכל זבח שירצה כללו של דבר הרי הן כהקדש לכל דבריהם ואין לך בהן אלא היתר אכילה בלבד כללו של דבר דרישא לאתווי שוחטן בחוג דפטור כללו של דבר דסיפא לאתווי

ולא מתקין להו כרבי חנינא: **אמר ר' לוי** גזרו כו'. אי אמרת איית להו תקנתא ולולדת אחי לגדל עדרים מפסולי המוקדשין דכי נפיל ציה מומא צהצמת קדשים לא פריך ליה (האי) ואמי למיכלניהו צלא פדיון אכל כי מפסדינן ולולדת ממחר לפדות את האס מיד כשיפול צה מום מפי רבי אליעזר ובתשובתו. ל"א צין למ"ד מומתין צין למ"ד מתפסין מאי טעמא אטרחוהו רבנן לשבקינהו צאסורייהו גזרה שמה יגדל עדרים עדרים שילדו גס אותן ולדות ולדות אחרים ואמי צהו לדי תקלה אכל לאחר שיפדס לא איכפת אס יולדין דוולד צבי ואיל נינהו. ל"א ועיקר מפי המורה וטעמא מאי אמתני' קא מהדר דמאי טעמא אסור אחר פדיון אמן הא פקע קדושמיהו צפדיון אמן כי היכי דפקעא גבי קדושת דמים דולגן מותר לאחר פדיון כדאמר לעיל גזירה שמה יגדל מפסולי המוקדשין שיפדו עדרים לצורך ו) דולדות הגולדים לאחר פדיון ואמי צהו לדי גיזה ועבודה אכל לעיל גבי קדם מומן להקדישן לא גזרינן משום מילתא דלא שכיחא היא דהא אמרינן במסכת תמורה (דף ו:): **המתפס צעלי מומין למזבח עובר צחמשה לאוין וצקס הקדשן למומן גופייהו דשריין דאיעבר ואימיליד לאחר פדיונן ולא גזרינן י** (דמילתא דלא שכיחא) **כיון דאסרת להנך דאיעצר לפני פדיונן לא אחי לדמיהו י: מהו שיספסין.** לאותן ולדות צבצמעי פסולי המוקדשין לאחו זבח שירצה: **אין מספסין.** אלא לאותו זבח: **צשעריך.** כתיב צבכור וכי יהיה צו מום וגו' צשעריך תאכלנו (דברים טו) וצפסולי המוקדשין כתיב אשר נתן לך צכל שערך (שס יצ): **אשר יצבור לא יקדיש איש אוסו.** אלמא לאו חל עליה שום קדושה אחריית: **ואין סופג אס הארבעים.** ואע"ג דאסירי בגיזה קודם פדייה לא לקי עליה דכי כתיב לא מגוז אקדשים גמורין כתיב ואיסורא מיהא איכא כשאר נהנה מן ההקדש: **צין לפני פדיון צין לאחר פדיון אין עושין סמור.** דטוב מעיקרו צעינן דפרישית לעיל: **לפני פדיון מועלין צהן.** דהא נהנה מן ההקדש דלא גרעי מקדשי צדק הצית: **וולדוסינן חולין.** אפילו נתעברו קודם פדיונן ונולדו אחר פדיונן: **ונפדין ממימים.** אס נתעברו וילדו קודם פדיונן: **אין לך צסס אלא מום עילוי צלנד.** שמעלין אותן צדמים: **ובין לפני פדיון ובין לאחר פדיון עושין סמור.** ולקמן [פג.] קאלמר דתמורה שלאחר פדיון מתה: **לאחר פדיון אין מועלין צהן.** דליתקוש לצבי ואיל אכל לענין גיזה לא דכתיב מזבח (דברים יצ) ולא גיזה [ע"א]: **וולדוסינן קודש.** אס נתעברו קודם פדיונן: **ואין מספסין לכל זבח שירצה.** והיינו דרב ששת: **לאתוי**

שנוגדו לאחר פדיונן מה תהא עליהן מן הכח קדושה דחויא קא אתו דכבר נפדו אימן כשנוגדו: א לא אלימא. קדושתן שיחפטס פדיונן וכיון דאין להן כח למיתפס אף הן אין יוצאין לחולין הילכך מתין (והא לא אימיא למיתפס פדיונן): אמרי הכי יש להן כח לפדות דסמוך לפדיונן של ולדות קודם שיפדס מתפסין לשום אותו הזבח. כלומר דמקדישן לשם זבח אימן וההוא הקדש מהני להו להביא לדי פדיון: למימרא דבני פדייה נינהו. שיש לו כח להיתפס לשום אותו זבח. והא אמרין דלא אלימי למיתפס: אלא סמוך לפדיון אימן. כלומר כשהן מעוברין קודם שנוגדו הולדות מתפסין אגב אימן לשם זבח אימן ובהכי הוי להן קדושה למיתפס פדיונן: טעמא מאי. צריך לטרוח באילו עניינין שיבואו לידי פרייה: גזרה שמא יגדל מהם עדרים. ויבא לידי תקלה אם אוכל מהם אדם או מקריבן: מה בכור אין מתפסין לכל זבח שירצה דכתיב אך בכור וגו' לא יקדיש איש אותו. כלומר לשם זבח אחר: אף. ולד פסולי המוקדשין וכו': בין לפני פדיונן בין לאחר פדיונן הגזוז והעובד בהן אין סופג את הארבעים. ואי אמרת הא נתן במתניתין דלאחר פדיון מותרין אלמא דקדם לא. הא לא קשיא הכא נמי אינו סופג אלא איסורא מיהא איכא: וולדותיהן חולין לאחר פדיונן: ונפדין. אפילו תמיימין: אלא מצות עילוי. כלומר חומרא דבעי פדייה: אבל קדם כו'. ובין לפני ובין לפני אקאמר הכא לא צריך אלא משום דאמר ברישא אמר בסופא: ולדותיהן קדוש. דאיעבר לפני פדיון ואיטיליד לאחר פדיונן: כללו של דבר דסיפא

הלוקח עובר פרתו פרק שני בכורות

מסורת הש"ס

(א תמורה לא. ט) צ"ק מ"י, (א טס: ו) [תמורה ז:], (ס [נתקן טז.], ו) [תמורה יט.], (ז. א) (י) [פ"י מומנא דנעט] פדייה ערוך צעך על א'], (ח) [דברים יב.], (ט) צפדין אמתס צ"ק: (י) צ"ק מ"י, (ס) [שטהיטו רש"י. ט] ויד: ד"ה טוהו, (ס) דלמ"ד צ"ק,

הגהות הב"ח

(א) גבי לך בהן היתר אכילה אכילה משעת זבוחה: (ב) שיה" ד"ה לא אכלינו וכו' בפדיון אמן: (ג) ד"ה א"ר לוי וכו' ילא ועיקר וכו' לצורך ולדות וכו' משום דמילתא וכו' גופיהו דשתיק היכא דאיעבר ואיטיליד וכו' דלא שביחא היא כיון:

מוסף רש"י

אין לך בהן היתר אכילה אלא משעת זבוחה. לאספיקי מלג וגזיה דהנאה דמחיים היא. אכל פדיון את הקדשים לאספיקי לכלגיס ולא מיימר ליה ואכלת למדכס ולא ללגנן. ומכך דרשא שמשע דלגננן שפיר דמי, דהכי משמע אהא לא תאכל קודם זבוחה. כלומר לא תחסיני מחיים. אכל לצורך דלאחר מיתה הוא אפילו זבוחה שפיר דמי (ותמורה לא.)

רבינו גרשום

אך ולא חלבו קאמר. ולא נפיק דרמו: איכא דאמרי תזבח ואכלת בשור אין לך בהן היתר אלא משעת זבוחה ואילך שראוי לאכילה אבל מעיקרא לא אין לך היתר בהן אימא דלפני בגיזה ועבודה: אבל פדיון את הקדשין. דלא איתור ליה ואכלת למיטריה ובכל דוכתא דאמרינן הניחא למאן דאמר אין פדיון אלא למאן דאמר פדיון מהכא נפקא: אמאי וולד צבי ואיל הוא. כלומר חולין נינהו: אבל איטיליד לפני פדיונן דהיינו לפני דלפני מקדש נמי קדשי דלכומר לקמן דאיכא למאן דאמר קדשי ליקרב ואיכא למאן דאמר קדשי לרעיה: מנהנימיל. דאיטיליד לאחר פדיונן דאסורין: דת"י זכר. אס זבח שלמים קריבונו אס מן הבקר הוא מקריב וגו' מה צורך למימר אם זכר אם נקבה לאו אמילא ידענא דוכי ונקבה דאיון לזבח שלמים אלא זכר לרבות הוולד דוולד משמע זכר ונקבה לרבות את התמורה דתמורה (א) כתיב בהו במורה זכר אותן ולדות שלאחר פדיונן דאיעבר לפני פדיונן ואיטיליד לאחר פדיונן. דלפני פדיונן איעבר ואיטיליד מיפלג פליגי בהו במורה בפרק אלו קדשים. דמאי דאמרינן קדשי הני ולדות ותמורות של בעלי מומים. שמואל אמר קדשי ליקרב הואיל הן תמימין ובאין מבח קדושת הגוף דאיטיליד קודם פדיונן ובר פרא [אמר] קדשו לרעיה דאין נפדין תמימין אלא בעלי מומין אבל לא קדשו ליקרב שלא יהא טפל חמור מן העיקר. אלא אותן

שנוגדו לאחר פדיונן מה תהא עליהן מן הכח קדושה דחויא קא אתו דכבר נפדו אימן כשנוגדו: א לא אלימא. קדושתן שיחפטס פדיונן וכיון דאין להן כח למיתפס אף הן אין יוצאין לחולין הילכך מתין (והא לא אימיא למיתפס פדיונן): אמרי הכי יש להן כח לפדות דסמוך לפדיונן של ולדות קודם שיפדס מתפסין לשום אותו הזבח. כלומר דמקדישן לשם זבח אימן וההוא הקדש מהני להו להביא לדי פדיון: למימרא דבני פדייה נינהו. שיש לו כח להיתפס לשום אותו זבח. והא אמרין דלא אלימי למיתפס: אלא סמוך לפדיון אימן. כלומר כשהן מעוברין קודם שנוגדו הולדות מתפסין אגב אימן לשם זבח אימן ובהכי הוי להן קדושה למיתפס פדיונן: טעמא מאי. צריך לטרוח באילו עניינין שיבואו לידי פרייה: גזרה שמא יגדל מהם עדרים. ויבא לידי תקלה אם אוכל מהם אדם או מקריבן: מה בכור אין מתפסין לכל זבח שירצה דכתיב אך בכור וגו' לא יקדיש איש אותו. כלומר לשם זבח אחר: אף. ולד פסולי המוקדשין וכו': בין לפני פדיונן בין לאחר פדיונן הגזוז והעובד בהן אין סופג את הארבעים. ואי אמרת הא נתן במתניתין דלאחר פדיון מותרין אלמא דקדם לא. הא לא קשיא הכא נמי אינו סופג אלא איסורא מיהא איכא: וולדותיהן חולין לאחר פדיונן: ונפדין. אפילו תמיימין: אלא מצות עילוי. כלומר חומרא דבעי פדייה: אבל קדם כו'. ובין לפני ובין לפני אקאמר הכא לא צריך אלא משום דאמר ברישא אמר בסופא: ולדותיהן קדוש. דאיעבר לפני פדיון ואיטיליד לאחר פדיונן: כללו של דבר דסיפא

(א נהאם דל"ל וכו' איהא צמורה (דף ח ע"ב) אותן ולדות וכו'.

מסורת הש"ס

(א) נִלְעַל ה' (וַיִּשָּׂא: ב) חוֹלֵין (ג) חוֹלֵין עֲטָן: (ד) וַיַּחֲזִיקֵנּוּ פֶּנֶה. וַיִּשָּׂא: (ה) נִלְעַל לַיָּד (וַיִּשָּׂא: ז) אֶמְלֵךְ וּפְשָׁתִים וּרְיָן: (ח) נִלְעַל טָרֶן: (ט) וַאֲלִטְרִין צִיָּק: (י) וַלְדוּלְדִי וּלְדוּת: צִיָּק: (י"א) בִּזְלֵ בִזְלֵ וַלְדִי וּלְדוּת: (י"ב) שִׁטָּט אֲחֻזֵּי צִיָּק: (י"ג) יִיֵא חַיִּים גִּבִּי צִיָּק רַחֵל: (י"ד) בַּת עַו צִיָּק: (י"ה) יִיֵא לַגֵּד: (י"ו) וַחֲמוּ גוֹסֵף צִיָּק: (י"ז) הִיא דַּרְיָן צִיָּק: (י"ח)

הגהות הב"ח

(א) גִּבִּי מִיֵּשׁ הַמִּקְבֵּל אֵלָן בָּרוּךְ מִן הַעֲבוֹד כִּסְכִּים הֵן וּלְדוּת וְכִי אֵימָלֵךְ הֵן וּלְדוּתֵיהֶן פִּטוּרֵיהֶן אֵימָלֵךְ דַּמְתִּי: (ב) שֶׁם נִמְתָּה לְדַרִי אֵימָלֵךְ לֹא: (ג) רִשִׁי דִּיהִי הֵינִי דְקִאֲמֵר וְכִי דַלְמֵ הוּהּ מִנִּי אֶפְסִלוּ וַלְדִי וּלְדוּת פִּטוּרִין הִיאֵל הֵינִי הוּא דַפְטֵר רִשְׁבִּי: (ד) שֶׁם נִמְתָּה לְדַרִי אֵימָלֵךְ הֵן וּלְדוּתֵיהֶן דַּמְשַׁמְעִי: (ה) דִּיהִי אֵימָלֵךְ הֵן וְכִי וְלֹא מִמֶּנָּה הֵן וּלְדוּתֵיהֶן: (ו) דִּיהִי חוֹשֶׁשִׁין וְכִי: כִּיּוֹם אֲחֵד ר' מֵאִיר מַחֲבִיב וְהִילְכָן אִם שִׁחַטְהָ וְאֵת אֲבִיהָ חַיִּיב: (ז) דִּיהִי וְלֹא הִסָּפֵק וְכִי וְלֹא כַּחֲבִיב אִם עוֹ: (ח) דִּיהִי וְהֵשֵׁט שִׁמְשָׁר וְכִי אִיכֻסָּה לְמִשְׁחָה מִשּׁוֹם חוֹלֵין עֲבוֹרָה לְפִיקֵךְ דְּבַחֵן גִּבִּי יִרְעָה עַד שִׁיטְחָאֵךְ וַיִּאכְלֵךְ בְּחוֹמוֹ וְהִיא דַּנְקֵט:

מוסף רש"י

אך בבור שור עד שיהא ב'ִ. דממתי למיכתב כך שור כשב ועו: דהא עניינא בכבור קמישפטי, דכתיב ג'עול מנייה כל פטור מהא וכו' ונקט כמביניה כבור, שמע מניה עד שיהא הכבור כלמו וכל יאה דומה לחלח' (פ'עיר ה'). בכבשים שצמרן קשה. כגון שאיו מוסיף משאר כבשים (והיון פ'קצ). ומגז כבשי יתחבם. לא מקיין גז אלף בר חימוס (יטס). פרט לכלאים. מן הטו ומן הכשב (נדה פא). בן רחל ומייה פסול לקרנן, ומריבוא דלר' דרש' ליה (והיון פ'קצ). שניהם לכהן. לפשרן ללמנש שניהן ילאו כאחד ושניהן כטורות (ויעיר ט. פ). ודכ"א אי אפשר לצמצם. ולללש שניהם כאחד, לללש אחד ילא לאשון, ולשני אלס כרסה והשני חולין, ומשום דלא ידעי' ה' מנייניה הוי מריבוא ספק כטורות וטותן אחד לכסן והשני ירעה עד שיטחאֵךְ ויאכלן במומו לנעל הכית (יבמות יט.)

רבינו גרשום

דורות פוטרי ורשלישי מחייב אבטרי הכי נקט רשב"ג נמי לשון רוב דורות: אלא לרב הונא דאמר. דלא פטר תנא קמא אלא חד דור ושני לאלתר חייב למל' הוי למיטר עד עשרה לימא שני נמי פטור: אהעמיד ולדות קאי. דנחית לדרי ושני דורות פוטרי הילכך אמר הוא עד עשרה דורות נמי פטור: תיובתא דרב הונא. דהכא משמע כדרב יהודה: אימא דן ולדות פטורין. כלומר הן ולדות ראשונות ולא יותר: רחל שילדה מין עד פטורה נדמה הוא: עד שיהא שור ובכורו שור פטרי

לנדמה: כבשים שצמרן קשה כגון רחל (כתנא) שצמימה דומה לצמר עד שהוא קשה וכל שכן עד בת רחל שפטור דלאו בר חימוס הוא: ניהוי אגן במאי הילכתא מחייב ר' מאיר: ואביו תייש. ושחטו עם אביו כיום אחד: ר' מאיר מחייב דחייש לזרע האב וחושב נמי אותו ואת בנו אצ"ג דאין בנו כרוך אחוריו והואיל דדומה לאביו: ורבנן. פטרי דבתר אמו שדי ליה ליה דמי לאמו: אי הכי. דרביי' פליגי בחוששין לזרע האב ליפלוגו נמי בעלמא (נפיק) בפרק אחרו ואת בנו היכא דפליגי חנניה ורבנן בהא מילתא: ואיבעית אימא. לעולם לבכורה וברחל בת עד ואותה עד בת רחל. ר' מאיר מחייב סבר אצ"ג דרחל בת עד נדמה היא כיון דוקינתה רחל הוא חזור שיות למקומן ובטל אחריז המיוחד: ואי. אשמעינן אחד הני מילי דפסול נדמה כגון בקרבן חובה דרמיא דשעיר ר"ח דהוי חובה אבל בנדר וגבה לא קמ"ל אחד ואי כתב רחמנא אחד הויא' ה"מ אחיובת אבל בנדר וגבה לא פסל נדמה כתב או עד פטרי לנדמה: ז' ארי' בר יצחק הכל מודים שאין צמרו מטמא בנגעים וכו' מהאי דרשה מעטת בריכ' דבגד צבוע אינו מטמא בנגעים דמה פשתן שאין צבוע דסתם פשתן לבן אף צבוע וכו' ואי' אמאי לא דרשי הכי גבי כלאים דבאימנין אין בצמרו משום כלאים וי"ל דאך צמר ופשתים דנגעים יתירה הוא ולכך ורשין מניה שלא נשתנה אלא אף דכלאים לאו יתירה הילכך לא נאמר דן דרשא מה פשתן שלא נשתנה וכו' דמסתבר טפי למעט כלאים וכו'. תוס' חיצוניות: ז' אין חוששין לזרע האב והיכא חייב קרא היינו היכא דשחט האם בעלמא כי חזקי וכו': ז' היכא דנדמה הואו גופיה אינו דומה לאמו ואית ספורים דגרסי' בהו הי"מ: ז' אלא מעתה וכו' וחסבת ליה שני בפשתן נמי מצ' למחוי שני ע"י הדילאה ומפרכן כל הני שמעתיא דרב אחא ודרב פפא דהא אשחנן נמי בפשתן דנשתנה אלא מרקאמר מה פשתן שלא נשתנה שי"מ דרדלי לא הוי שני:

הלוקח עובר פרתו

היינו דקאמר רשב"ג. את אמרת שתי דורות למטה מאלן כדול ומו לא ואנא אמיינא אפילו עד עשרה דורות נמי פטורין. והוא הדין טפי מעשרה אלא כי האי מנינא נקט כזמה דוכתי וקרא נמי נקיט להו דכתיב (דברים כג) גם דור עשירי והן אסורין לעולם. אכטריך' למיתייה הכי דאם

הוי תני אפילו (א) ו' ולדי ולדות פטורין הוי אמיינא הני הוא דפטרי רבן גמליאל טפי מהני לא כי היכי דשמעינן ליה לתנא קמא דפטרי ולדי ולדות אצ"ג דלא מזהמותיו של עובד כוכבים ממש ונולדו ומחייב צולדי נולדין נולדות לתת ולדן לכהן הכי נמי לרשב"ג אצ"ג דפטרי ו' צולד ולדי צחד דרס טפי מחייב: אלא לרב הונא דאמר לא נחס סנא קמא. למיפטר דרי דלא פטרי אלא ולדות של זאן כדול הואיל ויזאו מזהמותיו ממש של עובד כוכבים למה ליה לרשב"ג למימער עד עשרה דורות לימא אפילו ולדי ולדות פטורין ושמעינן מינה כי היכי דפטרי ולדי ולדות אצ"ג דלא מזהמותיו של עובד כוכבים ממש ילאו הוא הדין נמי עד עשרה דורות: אסעמיד קאי. שהעמיד ולדות תחת אמומיהן קאי דנחת מנא קמא למיפטר דרי: אימא הן (ו) וולדות. דמשמע תרי דרי הן הולדות וולדות אחרים: אימא הן וולדות. כלומר הן הולדות עצמן ולא תימא (ס) וולדות: מגו כנשי יתחבם. אלמא בת חימוס קרי גז דלא בת חימוס לא קרי גז והן עד בת רחל נמרה קשה דלמר עזיס קשה הוא: חוששין לזרע האב. אס שחט האב והבן ציוס אחד (י) והילכך רבי מנחם מתיבא אצטוין (י) ובתא חזק' הואיל וזה דומה לו: אין חוששין. י' צעו בת עז' ושחט אותה ואת אביה ציוס אחד: כי היכי דפליגי חנניה ורבנן. שזחיטת חולין צפרק אותו ואת בנו (דף עח:)

דחנניה מחייב וחכמים פוטרין: כרחל בת רחלס'. וגבי עד בת רחל עד בת גז רחל מיירי: ואצ"א כרחל צם עד גז רחל. ומדא קתני כרחל בת עד ואתה עד היתה בת רחל: ר"מ מחייב לימנן לכהן דחזרה שיות למקומן ולא נדמה הוא והן רחל בת עד לאו רחל ממש דהא נקבה לא קדשה צבורה אלא מין רחל קאמר: מודה ר"מ. אצ"ג דלענין צבורה סבר חזרה שיות למקומה הכא צענין שיהא ממשפחת עזיס מששת ימי בראשית: ו ה"מ דלא נחיס לדרי. כלומר דאינו נדמה (ע) לז' אס אמו אלא לאמו (י) גופיה הוי נדמה דאינו דומה לאמו אבל היכא דנחת לדרי דלגבי אמו לא הוי נדמה דדמי לאמו אלא לגבי אס אמו הוי נדמה אימא לא קמ"ל אחד דצענין מיוחד מששת ימי בראשית: ואי מהסס. דאי כתב אחד ולא כתב (י) עו הוי אמיינא הני מילי דנדמה פסול לקרנן חוצה כגון שעיר מוסף דראש חדש דחוצה הוא אצל לקרנן נדבה לימכשר. האי דנקט שעיר ראש חדש הוא הדין לשעירי רגלים דכתיב צד אחד (נמדרש כת. כט) אלא קמא דכולהו נקט: על זמרו. של שה שאינו מיוחד עד לדרותיו: מה זנת טאל נשנסה. דהא נדמה פסול לקרנן: אלא מעתה (י) משום דהדלה על גבי תאניה חשבת ליה שניו: זס נשנסה ריחו. יין של זנת גפן: ברתנ' הוורים. משמע שנים: א"א לזמלס. שיזאו שני ראשיהן כאחד אלא האחד ילא תחלה ולא ידעינן הי ניהו: ור"ע. מפרש וקאמר דורר את היפה. מפרש בגמ' (יח.) טעמא: משמנין ציניהם. מפרש בגמרא [זס] דכהן נוטל כחוש: ופאני. שנשאר לישראל ירעה עד שיטחאֵךְ ואח"כ יאכל דספק כבור הוא הילכך אינו נשחט תמים. וזאזותו של כהן לא אכטריך למימר דודאי אינו נשחט עד שיהא צו מוס דצומן הזה מיירי א"י' צומן הנית מיירי ודכהן לא חזי להקדשה וספק כבור הוא ואיכא למיחש משום חולין עבזרה לפיכך (י) נמי יאכל במומו. והאי דנקט של ישראל ירעה עד שיטחאֵךְ משום דצעי למימר וחיבי צממנות גבי ישראל דאילו כהן פטור מן הממנות לגמרי כדמפרש שזחיטת חולין צפרק הזרוע והלחיים (דף קג.) הילכך תנא כולה מתניתין בישראל מיהו דכהן נמי ירעה עד שיטחאֵךְ ויאכלנו במומו: וחייב

פרק שני בכורות

יז.

וְלִית צִיָּה הא דתנא ר' ישמעאל בבשים שצמרן קשה ב'. לא הוי מלי למיפרך דנימעט עד בת רחל מקרס דממעטין (וחוין דף קג.) שער עזיס מלעמוד ולשרת דצענין דצר הראוי לשירות ולאפוקי נזאס של עזיס דלימלא כיון דהוי ממין הראוי לשירות שהיא בת רחל סגי זהכי: ברחל שילדה מין עז ואביו תייש. והא דנקט מין עז לרצונא דאצ"ג דהועיל זרע האב לשנות הולד למין עז כמותו אפילו הכי לא חיישי רצון לזרע האב ומיהו (י) דפרין ליפלוגו בחוששין לזרע האב צעלמא לא חייש לרצונא ז':

בשעיר ש' ראש חדש. קמא נקט וסי'ה שעירי רגלים דהכי נמי כתב צה אחד: זכר

פטורין תיובתא דרב הונא אמר לך רב הונא אימא הן וולדות פטור וולדי ולדות חייב: רחל שילדה מין עז ב': אתא רב אושעיא מנהדרעא ואיייתי מתניתא בידיה רחל בת עד ועז בת רחל ר' מאיר מחייב וחכמים פוטרין אמר ליה רב הושעיא לרבה כי עיילת לקמיה דרב הונא בעי מיניה ר' מאיר מיחייב למאי אילימא לבכורה ולית ליה לרבי מאיר י' אך בכור שור (י) אעד שיהא הוא שור ובכורו שור אלא לראשית הגז ולית ליה הא (י) דתנא דבי רבי ישמעאל יבבשים שצמרן קשה פטורין מראשית הגז שנאמר (י) ומגז כבשי יתחבם אמר ליה ניהוי אגן הכא במאי עסקינן ברחל שילדה מין עז ואביו תייש ובחוששין לזרע האב לענין אותו ואת בנו קמיפלגי דר' מאיר סבר (י) חוששין לזרע האב ורבנן סברי אין חוששין לזרע האב אי הכי ליפלוגו בחוששין לזרע האב בעלמא בפלוגתא דחנניה ורבנן אלא לעולם לבכורה והכא במאי עסקינן ברחל בת רחל בת עד מר סבר זיל בתר אימיה והאי נדמה הוא ואיבעית אימא ברחל בת עד בת רחל מר סבר אימיה דאימיה והאי נדמה הוא ואיבעית אימא ברחל בת עד בת רחל מר סבר חזרה שיייות למקומן ומר סבר לא חזרה שיייות למקומן רב אשי אמר כגון שיש בו מקצת סימנין (י) ומאן חכמים ר"ש דאמר עד שיהא ראשו ורובו דומה לאמו: אמר רבי יוחנן מודה ר"מ בשעיר של ראש חדש דבעינן בן שעירה מאי טעמא אמר קרא (י) אחד המיוחד ובא מששת ימי בראשית (י) והא מהכא נפקא מהתם ינפקא (י) שור או כשב (י) פרט לכלאים או עד פרט לנדמה צריכא דאי מהתם הוה אמינא ה"מ היכא דלא נחת לדרי אבל היכא דנחת (י) אימא לא ואי מהכא הוה אמינא ה"מ לגבי קרבן חובה אבל נדבה לא צריכא אמר רבי אחא בר יעקב הכל מודים ידאין לוקין על צמרו משום כלאים שנאמר (י) לא תלבש שעטניו (י) מה פשתן שלא נשתנה אף צמר שלא נשתנה אמר רב פפא הכל מודים ישצמרו פסול לתכלת שנאמר לא תלבש שעטניו גדילים תעשה לך מזה פשתן שלא נשתנה אף צמר שלא נשתנה (י) אמר רב נחמן בר יצחק הכל מודים י שאין צמרו מממא בנגעים שנאמר (י) בבגד צמר או בבגד פשתים מזה פשתים שלא נשתנה אף צמר שלא נשתנה אמר רב אשי אף אנו נאמר יהדלה הגפן על גבי תאניה יינו פסול לנסכים מ"מ (י) זבח ונסכים מזה זבח שלא נשתנה אף נסכים שלא נשתנו מתקיף לה רבינא הדלה פשתן על גבי היגא ה"ג דלישתני א"כ לא מצית אמרת מה פשתן שלא נשתנה דהא פשתן נמי משתני א"ל זה נשתנה ריחו וזה לא נשתנה ריחו: מתנ' רחל שלא ביברה וילדה שני זכרים ויצאו שני ראשיהן כאחת (י) רבי יוסי הגלילי אומר שניהן לכהן שנאמר (י) הזכרים לה' וחכ"א אי אפשר לצמצם יאלא אחד לו ואחד לכהן ר"מ אומר הכהן בורר לו את היפה ר"ע אומר משמנין ביניהן והשני ירעה עד שיטחאֵךְ וחייב

דדמי לאמו אלא לגבי אס אמו הוי נדמה אימא לא קמ"ל אחד דצענין מיוחד מששת ימי בראשית: ואי מהסס. דאי כתב אחד ולא כתב (י) עו הוי אמיינא הני מילי דנדמה פסול לקרנן חוצה כגון שעיר מוסף דראש חדש דחוצה הוא אצל לקרנן נדבה לימכשר. האי דנקט שעיר ראש חדש הוא הדין לשעירי רגלים דכתיב צד אחד (נמדרש כת. כט) אלא קמא דכולהו נקט: על זמרו. של שה שאינו מיוחד עד לדרותיו: מה זנת טאל נשנסה. דהא נדמה פסול לקרנן: אלא מעתה (י) משום דהדלה על גבי תאניה חשבת ליה שניו: זס נשנסה ריחו. יין של זנת גפן: ברתנ' הוורים. משמע שנים: א"א לזמלס. שיזאו שני ראשיהן כאחד אלא האחד ילא תחלה ולא ידעינן הי ניהו: ור"ע. מפרש וקאמר דורר את היפה. מפרש בגמ' (יח.) טעמא: משמנין ציניהם. מפרש בגמרא [זס] דכהן נוטל כחוש: ופאני. שנשאר לישראל ירעה עד שיטחאֵךְ ואח"כ יאכל דספק כבור הוא הילכך אינו נשחט תמים. וזאזותו של כהן לא אכטריך למימר דודאי אינו נשחט עד שיהא צו מוס דצומן הזה מיירי א"י' צומן הנית מיירי ודכהן לא חזי להקדשה וספק כבור הוא ואיכא למיחש משום חולין עבזרה לפיכך (י) נמי יאכל במומו. והאי דנקט של ישראל ירעה עד שיטחאֵךְ משום דצעי למימר וחיבי צממנות גבי ישראל דאילו כהן פטור מן הממנות לגמרי כדמפרש שזחיטת חולין צפרק הזרוע והלחיים (דף קג.) הילכך תנא כולה מתניתין בישראל מיהו דכהן נמי ירעה עד שיטחאֵךְ ויאכלנו במומו: וחייב

ס"י אי הכי נדמה דמעיט רחמנא דכתיב שור או כשב פרט לכלאים או עד פרט לנדמה למה לי צריכא דאי כתב או עד פרט לנדמה ה"א ה"מ היכא דנדמה הוא דפסול אבל מיוחד מששת ימי בראשית לא קמ"ל אחד ואי כתב רחמנא אחד הויא' ה"מ אחיובת אבל בנדר וגבה לא פסל נדמה כתב או עד פרט לנדמה: ז' ארי' בר יצחק הכל מודים שאין צמרו מטמא בנגעים וכו' מהאי דרשה מעטת בריכ' דבגד צבוע אינו מטמא בנגעים דמה פשתן שאין צבוע דסתם פשתן לבן אף צבוע וכו' ואי' אמאי לא דרשי הכי גבי כלאים דבאימנין אין בצמרו משום כלאים וי"ל דאך צמר ופשתים דנגעים יתירה הוא ולכך ורשין מניה שלא נשתנה אלא אף דכלאים לאו יתירה הילכך לא נאמר דן דרשא מה פשתן שלא נשתנה וכו' דמסתבר טפי למעט כלאים וכו'. תוס' חיצוניות: ז' אין חוששין לזרע האב והיכא חייב קרא היינו היכא דשחט האם בעלמא כי חזקי וכו': ז' היכא דנדמה הואו גופיה אינו דומה לאמו ואית ספורים דגרסי' בהו הי"מ: ז' אלא מעתה וכו' וחסבת ליה שני בפשתן נמי מצ' למחוי שני ע"י הדילאה ומפרכן כל הני שמעתיא דרב אחא ודרב פפא דהא אשחנן נמי בפשתן דנשתנה אלא מרקאמר מה פשתן שלא נשתנה שי"מ דרדלי לא הוי שני:

מאי ה"מ היכא דנדמה הוא דפסול אבל בנדר וגבה לא קמ"ל אחד ואי כתב רחמנא אחד הויא' ה"מ אחיובת אבל בנדר וגבה לא פסל נדמה כתב או עד פרט לנדמה: ז' ארי' בר יצחק הכל מודים שאין צמרו מטמא בנגעים וכו' מהאי דרשה מעטת בריכ' דבגד צבוע אינו מטמא בנגעים דמה פשתן שאין צבוע דסתם פשתן לבן אף צבוע וכו' ואי' אמאי לא דרשי הכי גבי כלאים דבאימנין אין בצמרו משום כלאים וי"ל דאך צמר ופשתים דנגעים יתירה הוא ולכך ורשין מניה שלא נשתנה אלא אף דכלאים לאו יתירה הילכך לא נאמר דן דרשא מה פשתן שלא נשתנה וכו' דמסתבר טפי למעט כלאים וכו'. תוס' חיצוניות: ז' אין חוששין לזרע האב והיכא חייב קרא היינו היכא דשחט האם בעלמא כי חזקי וכו': ז' היכא דנדמה הואו גופיה אינו דומה לאמו ואית ספורים דגרסי' בהו הי"מ: ז' אלא מעתה וכו' וחסבת ליה שני בפשתן נמי מצ' למחוי שני ע"י הדילאה ומפרכן כל הני שמעתיא דרב אחא ודרב פפא דהא אשחנן נמי בפשתן דנשתנה אלא מרקאמר מה פשתן שלא נשתנה שי"מ דרדלי לא הוי שני:

מאי ה"מ היכא דנדמה הוא דפסול אבל בנדר וגבה לא קמ"ל אחד ואי כתב רחמנא אחד הויא' ה"מ אחיובת אבל בנדר וגבה לא פסל נדמה כתב או עד פרט לנדמה: ז' ארי' בר יצחק הכל מודים שאין צמרו מטמא בנגעים וכו' מהאי דרשה מעטת בריכ' דבגד צבוע אינו מטמא בנגעים דמה פשתן שאין צבוע דסתם פשתן לבן אף צבוע וכו' ואי' אמאי לא דרשי הכי גבי כלאים דבאימנין אין בצמרו משום כלאים וי"ל דאך צמר ופשתים דנגעים יתירה הוא ולכך ורשין מניה שלא נשתנה אלא אף דכלאים לאו יתירה הילכך לא נאמר דן דרשא מה פשתן שלא נשתנה וכו' דמסתבר טפי למעט כלאים וכו'. תוס' חיצוניות: ז' אין חוששין לזרע האב והיכא חייב קרא היינו היכא דשחט האם בעלמא כי חזקי וכו': ז' היכא דנדמה הואו גופיה אינו דומה לאמו ואית ספורים דגרסי' בהו הי"מ: ז' אלא מעתה וכו' וחסבת ליה שני בפשתן נמי מצ' למחוי שני ע"י הדילאה ומפרכן כל הני שמעתיא דרב אחא ודרב פפא דהא אשחנן נמי בפשתן דנשתנה אלא מרקאמר מה פשתן שלא נשתנה שי"מ דרדלי לא הוי שני:

עין משפט ונר מצוה

לח א מיי פ"ב מהל' כטורות הל' ו סמג עשין ריא טו"ע י"ד סי' שטו סעף ה' לב ג מיי פ"י מהלכות כבורים הלכה ד טו"ש"ע י"ד סימן של סעף ב:
ב ג מיי פ"ב מהלכות אסויות מונח הל' ה:
בא ד מיי פ"י מהל' כלאים הלכה ב:
בב ה מיי פ"ב מהל' צי"ת הלכה ב:
ו נמיי פ"ב מהלכות טומאת צרעת הל' ג:
בג ז מיי פ"ו מהל' אסויות מונח הל"י:
בד ח מיי פ"ה מהלכות כטורות הל' ה:
עשין קמז טו"ש"ע י"ד סי' שט סעף א:

<div></div>	<div></div>
<div></div>	<div></div>

תורה אור השלם

- אך בבור שור או בבור כשב או בבור עד לא תפריד קרש הם את דקום תורק על המזבח זאת חלקם תקטירי אשה לריח ניחח במדבר יח י
- אם לא ברכוני תחליצו ומגז כבשי יתחבם:
- ושעיר עזים אחד לחטאת לך על עלת התמיד יקשה ונסכו:

- במדבר כח טו
- שור או כשב או עד כי יולד וקהי שבעת ימים תחת אמו ומיום השמיני ותלאת ירצה לקרבן אשה וקרא כב כי
- לא תלבש שעטני צמר ופשתים ירצה. גדלים תעשה לך על ארבע כנפות כסותיו אשר תכסהו: דברים כ"א יב
- הקבד כי יתקח בו נגע צרעת כבד צמר או כבד צמר: וקרא יד מז פשתים:
- אלה מוצרי יך אשר תקריא אתם מקראי קרש להקטיר אשה לך עלה ומנחה וזבח תקבים דבר הם ביזמו:
- והקבדת כל פטר רחם לך וכל פטר בהמה אשר יתקח לך ותקריס לך: שמות יב יב

שיטה מקובצת

א' אלא (אמר) רב הונא דאמר וכו' ג"א סב"י אלא לרב הונא אימא אפי' ולדי ולדות פטור למה ליה למימר עד עשרה דרי אמר לך: ז' ת"ש המקבל צאן ברזל מן העובר כוכבים ולדותיהן פטורין ולדי ולדות חייבים תיובתא דרב יהודה אמר לך בר יהודה אימא (הן וולדותיהן) פטורין ומחיי' קא פריך לרב יהודה ורב יהודה מתרעה לטעמיה ואי"ד דה"ג במתני' בהריא כר"י ופרקינן מניה לרב הונא והוא מפרין לה לנפשיה. גליון וי"ל הראש"י ז"ל ת"ש המקבל צאן ברזל הן ולדותיהן פטורין ברייתא היא דבפתניתין לא קתני הן קשיא לרב יהודה דמשמע הן הולדות עצמן ומשני הן וולדות פטורין בתרי וויין דמשמע הן הולדות וולדותיהן פטורין דולדו חשיבי כהן עצמן ולא"י דפריך לרב הונא גרס הן וולדות בתרי וויין ומשני הן ולדותיהן ע"כ: ז' והא מהכא נפקא וכו' ג"א בקצת